

Arvostelut

Juba: Viivi ja Wagner 2:
Apua, sängyssäni on sika!
ARKTINEN BANAANI

Suomalaisessa sarjakuvassa seikkailee tällä hetkellä kaksi persoonallista sikaa, Julia Vuoren Sika ja Juban Wagner. Vuoren Sika on "epäsikamainen", Wagner sen sijaan on varsin "sikamainen". Wagner elää parisuhteessa ekologisesti valvutuneen Viivin kanssa, joka on muutenkin kunnan tyttö. Sarjakuvan huumori syntyy paljolti siitä miten Wagnerin estottoman sikamaiset elintavat törmäävät Viivin kunnollisuuteen. Wagner marisee, valittaa, röyhtäilee ja pierselee estoita, ja Viivi paheksuu.

Wagner on kuitenkin pohjimmiltaan herkkä ja haavoittuvainen olento: Viivin lähtiessä Intiaan meditoimaan Wagner joutuu epätoivon valtaan ja nyhki: "Älä lähde, Viivi!! En kestä yksinäisyyttä! Olen pieni possu! Iso paha susi tulee ja tappaa!"

Kakkosalbumin ansio onkin se, että Wagnerin luonne saa syvyyttä. Saamme esimerkiksi selville, että Wagnerilla ei ole muita ystäviä kuin Viivi. Wagner kärsii myös paniikkihäiriöstä. Samalla kun Wagnerin luonne saa uusia ulottuuksia, Viivi muuttuu entistä staattisemmaksi henkilöahmoksi. Kaikki Viivin reaktiot ovat ennalta arvattavissa ja hänellä on enimmäkseen otsa kurtussa. Lukijaa alkaa ihmetyttää, miten Wagner jaksaa elää sellaisen tylsimyksen kanssa kuin Viivi. Yllättävää kyllä, moni naispuolinen lukija onkin suorastaan hulluuntunut Wagneriin. Wagnerissa on

monia hyvin viehättäviä piirteitä, mm. se, että hän on säilyttänyt lapsen uteliaisuuden arkielämän ilmiöitä kohtaan.

Moniulotteisen henkilöahmon luominen strippisarjakuvassa on saavutus. Suurin osa albumin stripeistä on hauskoja ja älykkäitä. Silti toivoisi, ettei albumiin olisi koottu aivan kaikkia Helsingin Sanomissa ilmestyneitä strippejä. Viivin ja Wagnerin ihailijat saattavat hämmentyä albumin keskivaiheille sijoittuvasta surrealistisesta jaksosta, myös luiskahdukset metatasolle ovat häiritseviä (esimerkiksi sivulla 15, kun Viivi ja Wagner huomaavat, että sarjakuvan keski-mäinen ruutu on rutussa). Ne rikkovat albumin tyylijalaa, joka muuten on varsin yhtenäinen. Viivin ja Wagnerin maailma on johdonmukainen, ja ylimääräiset nokkeluudet häiritsevät illuusiota.

Laura Honkasalo

Matti Ponkamo ja Ilkka Heilä:
Lakitupa. Karkein oikeus 1.
ARKTINEN BANAANI

Tämä mainio uusi tuttavuus sijoittuu, kuten olettaa voi, alioikeuteen jossain päin Suomea. Sarjassa irvailaan sekä amerikkalaisille oikeussalidraamoille että suomalaiselle oikeudelle. Mahtipontiset puolustuksen puheenvuorot, yllätystodistajat ja suurieleisyys ovat osa tämän oikeussalin arkipäivää. Puolustusasianajaja Reino Rahnava on enemmän kiinnostunut asiakkaidensa taloudellisesta tilanteesta kuin näiden oikeustapauksista. Hän onkin mainio karikatyyri L. A. Law -sarjan asianajajista. Syyttäjä Liisa Tuomio haluaisi uskoa oikeuteen, mutta työskentely tässä oikeussalissa on karistanut moisen turhuuden. Tuomari ei anna antamiensa tuomioiden häiritä yöuntaan oikeussalissa ottamistaan päivänunista puhumattakaan. Sarjan kenties herkullisin hahmo on kirjuri, joka kommentoi salin ta-

pahtumia ajatuksissaan välillä hyvinkin terävästi.

Ilkka Heilän tyyli on tullut tutuksi hänen menestyksekkäistä B. Virtanen -albumeistaan, jotka ovat olleet myös myyntimenestyksiä. Lakituvan käsikirjoituksesta on vastannut Matti Ponkamo ja yhteistyö Heilän kanssa on ollut hedelmällistä. Sarja on samaa taattua

laatua kuin B. Virtaset - hyvässä ja pahassa.

Lakitupa ansaitsee hyvin olemassaolonsa. Hyviä kotimaisia strippisarjoja ei koskaan ole liikaa ja kun tarjolla on niinkin hyvän kertojan kuin Heilän työtä, odotan kiinnostuneena, mitä jatkossa seuraa.

Jari Hanski

Petri Hiltunen ja P. Hannini:
Macbeth
JALAVA

William Shakespearen Macbeth on tragedia, ja tragedia on vaikea laji, sillä siitä tulee helposti tahattoman koomista. Macbethin juoni, jonka Shakespeare muunteli omaan käyttöönsä Holinshedien kronikoista (1587), muistuttaa paljaaltaan rikos ei kannata -melodraamaa. Syvyyteni-

se saa kirjoittajan taidokkuudesta ja psykologisesta ymmärryksestä. Vaikka P. Hanninin ja Petri Hiltusen Macbeth on kunnioitettava yritys, se ei valitettavasti ole järin onnistunut sarjakuvavitus aiheesta.

Hiltusen ja Hanninin Macbeth muistuttaa hollywoodilaista romaani-filmatisointia, jossa romaanista on poimitu ulkoiset tapahtumat, muttei syvyyttä. Piirrosjälki tukee vaikutelmaa. Hiltusen hahmoilla on kaiken aikaa kas-

voillaan vääristynyt, jämettynyt ilme ja elehdintä on puisevaa. Usein seistä pöpötetään dramaattisissa asennoissa. Syntyy vaikutelma työväenteatterin näytelmäproduktiosta, jossa harrastelijanäyttelijät korvaavat äänen volyymin la sen mikä puuttuu ymmärryksessä ja cläytymisessä.

Kun noidat ilmestyvät Macbethille toistamiseen ja loihivat hänelle tulevaisuudennäkyjä, heidän padastaan nousee psykedeelinen, isorintainen nais-hahmo, joka olisi enemmän kotonaan progelevyn kansikuvassa. Yhtä koominen on Lady Macbeth, joka tappaa itsensä pomppaamalla alastomana ikkunasta (näytelmässä hänen kuolintapaansa ei paljasteta).

Shakespearen näytelmien ansio on niiden psykologisessa ja runollisessa syvällisyydessä. Shakespeare käsitteli teemoja, jotka vieläkin puhuttelevat; pa-huutta, valtaa ja ihmisen moraalista vastuuta.

Tärkeä osatekijä, kuten aina Shakespearen ollessa kyseessä, on runollinen kieli. Macbethin ilmaisu kehittyi silti mukaa kun hän ymmärtää kohtalonsa traagisuuden. Koko näytelmä on kuitenkin sovitettu latteista latteimmalle selkokielelle. Sarjakuvallisuuden nimissä hyvästä perustarinasta kadotetaan tasoja. Tekstiä rajusti karsimalla jäljelle jää vain tyhjänä kolisevia latteuksia, jotka eivät enää kosketa.

Laura Honkasalo

**Regis Loisel:
Hämärän juhlat
JALAVA**

Regis Loiselin piirtämä ja hänen valmionsa Rose Le Guirecin käsikirjoittama Hämärän juhlat ammentaa aineksia suoraan länsimaisen kulttuurin alkulähteiltä. Albumi on normaalista poikkeava kuvien ja tekstin ristisiitos. Joukossa on niin sarjakuvavivuja, kuvitusta, proosapätkiä kuin ronjakin. Loisel onnistuu kuitenkin pitämään vaikkean yhdistelmän kohtuullisen hyvin hypypysissään.

Aiemmin Loiselilta on suomennettu joukko Peter Panin tarinaa modernisoivia sarjakuva-albumia. Nyt ainokset tulevat paikoin kauempaa. Etenkin Boccaccion Decamerone on vaikuttanut albumin tekstipätkiin.

Kuvitus ja sarjakuvat puolestaan ovat aika tavalla velkaa niin renessanssin kuin barokin maalaustaidelle. Loisel tuntuu mieltyneen rubensilaisiin runsas-

muotoisiin naisiin.

Sarjakuvapätkissä Loisel kertoo tarinansa puhtailla kuvilla, ilman tekstiä. Kerronta toimii enimmäksensä moitteetta.

Loisel tuntee loisteliaiden fantasiasarjakuvien tekijänä. Hämärän juhlat ei eroa siinä mielessä miehen muista albumeista: muun muassa Bourgeoisin ja Cabanesin mieleentuova piirrostyylillä on varsin samanlainen tässäkin tarinassa.

Välillä mieleen hiipii kysymys: miksi taas tissejä ja pylyjä, miksi ainainen erotiikka ja sekstailulla hekumointi? Kysymys on kuitenkin viime kädessä turha ja tarpeeton. Seksi on yhteiskuntaa ohjaava perusvoima. Ja Loisel käsittelee aihetta ilahduttavan vivahteik-

Ville Hänninen

kaasti. Mukana on huumoria, älyllisyyttä, kiimaa.

Noin kerran vuodessa Jalava tekee mielipuolisen liikkeen ja julkaisee värialbumin, jonka jo etukäteen tietää myyvän olemattoman vähän. Viime vuoden saimme nauttia Janon Kémistä, nyt tarjolla on kelpo annos ilkkurisen ronskia Loiselä. Hyvä!

**Aura Ijäs:
Draco
IKAROS 1999**

Kas, japanilainen fantasiasarjakuva. Eipäs olekaan, vaan nuoren Aura Ijäsens toinen sarjakuva-albumi Draco, jonka piirroksijäljessä näkyy selkeästi japanilaisen sarjakuvan vaikutus.

Ijäsksen tyyli on lähinnä käyttömangaa, jossa taustat ovat vähäiset ja itse henkilöitä ja tarinaa korostetaan. Nuorelta tekijältä albumeita syntyy nopeasti ja on hienoa, että isä kannustaa tyttäntään kustantamalla teokset. Aura Ijäs on tulevaisuuden sarjakuvantekijä, kunhan vain jaksaa tehdä töitä. Tekniikka työllä on jo hallussaan, ei vain täysin sisäistettynä.

Ijäs tekke fantasiatarinan puitteissa hyviä huumiota lajityyppin tyypillisistä kliseistä. Kerronta on hiukan hidasta, mutta tarinassa on hyvä rakenne ja pal-

jon hyviä ideoita. Kevennykset vuorottelevat jännityksen kanssa tasaisena sekoituksena.

Dracoa on saatavana 70 mk nimelistä korvausta vastaan Ikaros-kustantamon osoitteesta: Tehtaankatu 25 B 31, 00150 Helsinki.

Petri Hannini

**Ilkka U. Pesämaa
Anatomian opas kubistisille taiteilijoille
JALAVA**

Anatomian opas kubistisille taiteilijoille ei ole sarjakuva, vaan pilakuva-albumi. Rajanveto on kuitenkin turha; pääasia on, että kaunis kirjanen oli allekirjoittaneelle yksi menneen kesän monista pikku nautinnoista.

Pesämaa näyttää kuvan ja sanan keskenään tavalla, joka tuo välittömästi mieleen Glen Baxterin. Onkin totta, että Pesämaan paradokseihin ja sanaleikkeliin viehtynyt huumori muistuttaa kovasti Baxteriä, joka näyttää absurdisti keskenään villin lännen ja akateemisen kielenkäytön.

Oleellista Pesämaan huumorissa on kuvan ja tekstin välinen ristiriita. Nauru, ällistys, röhöytys, virnistys - ne kaikki syntyvät sanojen ja kuvan liitokses-

sa. Toimii Pesämaa-ilottelu tosin aika ajoin ilman kuviakin, puhtaasti tekstin varassa. "Päivisin hän vain hipelöi välipitämättömänä itseään, mutta iltaisin hänestä tuli Dick Ramlösa, matkustaja-

lauttojen ja yökerhojen raivoava sankari, Tangokuningas ja "Tuna Disease" -yhtyeen railakas keulahahmo." "Unessaan Mike Tyson joutui seuraamaan, kuinka juustopurilaisten toinen hyökkäysaalto valmistautui laskeutumaan."

Anatomian opas kubistisille taiteilijoille yhdistää jännittävästi populaarikulttuurin ja "vakavammin otettavan kulttuurin". Aldous Huxley kohtaa Elton Johnin ja Tarzan paavi Pius XII:n:nen hämmäntävällä tavalla.

Voisipa arvostelun aina päättää näin komeaan aforismiin: "Julio Iglesias, suurten ikäluokkien Kurt Cobain".

Ville Hänninen

Patrick McDonnell: Kamut 7: Halauksen voimalla.

EGMONT

Patrick McDonnell: Toivoa täynnä. Sunnuntai-sarjat 4.

EGMONT

Syksy tekee taas tuloaan, mutta onneksi ainakin minun maailmani on pelastettu, uusia Kamuja on taas tarjolla! Elämä ei ole lainkaan niin paha, kun aina välillä voi paeta Katin ja Jalon seuraan.

McDonnellin Kamut jatkaa valloitustaan Suomessa on julkaistu jo seitsemän strippikokoelmaa ja neljä sunnuntai-sarjakokoelmaa. Uusimassa strippikokoelmassa ollaan jälleen lähel-

lä jokaisen ihmisen unelmaa esiintyä suurilla näyttämöillä: pöllö-agenttinsa turvin pääsee mikä-lie-peippo esiintymään suurelle näyttämölle pääkadun varteen. Vaikka kukaan ei pysähdy kuuntelemaan laulua, se ei vähennä esiintymisen tenhoa. Kun Kati lähtee ulkoiluttamaan Jaloa, kun "Mun Taunoni" ei ehdi, ei voi olla yllätynyt siitä, että kohteeksi tulee Pariisi. Kun suurelta seikkailumatkalta palataan kotiin, ei voi kuin ihailla Jalon kommenttia Katile: "Meillä on aina Pariisi". Ja niille, jotka eivät heti oivaltaneet, kerrottakoon, että kyseessä on klassinen lausahdus elokuvasta Casablanca.

Elämä eläinten kanssa ei ole koskaan tylsää. Ei voi milloinkaan tietää, mitä pikku aarre seuraavaksi tekke. Sama on tilanne myös Kamujen kans-

sa, koskaan et voi tietää, mitä Katilla tai Jalolla on mielessä. McDonnell on edelleen tavoittanut sankareidensa tavoissa luonnollisuuden, vaikka liioitellenkin. Siksi Kamut voittaa Karvisen ja muut eläinsarjat menen tullen.

McDonnellin piirroksijälki on pysynyt uskollisena tyyliilleen. Vanhat hahmot ovat vakiinnuttaneet ulkonäkönsä ja luonteensa. Uudet hahmot kuten Haisu ovat olleet hyvin valmiita luonteita heti syntyessään. Olisi jo korkea aika, että McDonnell nähtäisiin Suomessa liveinä. Tällöin ainakin minä, itse kissan hoohoojana tunnettu, voisin esittää kiitokset siitä, ettei - mikäli Kamuihin on uskominen - minun Penttini ole käyttökseen mitenkään erikoinen.

Jari Hanski

**Pentti Otsamo:
Pieni olento
OTAVA**

Pentti Otsamon Pieni olento puhuttelee. Kuulostaa vähäpätöiseltä seikalta. Silti mikään ei ole vaikeampaa kuin luoda taideteoksesta aito ja uskottava. Työ, jonka hahmot ovat yhtä kokonaisia ja kompleksisia kuin itse elämäkin. Otsamon albumi ilmestyi alunperin kanadalaisen Drawn & Quarterly -laulukustantamon julkaisemana viime vuonna, nimellä Fall of the Homunculus. Pieni olento onkin - huvittavaa kyllä - "käännösalbumi".

Albumissaan Otsamo tutkailee pieniä hetkiä elämästä. Tietoa asuin-kumppanin raskaudesta, keskustelua dementiaa sairastavan isänsä kanssa, reaalielämänsä pakenevan nuoren miehen huijantelua vanhan naispuolisen ystävänsä kanssa. Hän osaa vaihtaa suvereenisti piirros- ja kerrontatekniiktoitaan silloin, kun siltä tuntuu.

Ihmiskuruus on jäänyt sarjakuvissa aivan liian usein paperinohueksi lausukaksi. Kun ihmisissä ei ole syvyyttä, tapahtumatkaan eivät jaksaa kiinnostaa.

Otsamo hallitsee etenkin mieshahmot. Joel on miltei pelottavan taitava katsaus miehen elämään. Joel joutuu pian ottamaan vastuun lapsesta, perus-

tamaan perheen ja asettumaan aloilleen, vaikka ei oikeastaan haluaisi. Otsamo kuvaa hienosti paradoksia: mies on samanaikaisesti monimutkainen ja tavattoman yksinkertainen olento.

Joelin kumppani, Anna, ei ole yhtä hienovaraisesti rakennettu hahmo. Annan aavistuksen höppänä luonne ekohömpötyksineen kaikkineen on vähän turhan karrikoitu, etenkin Joelin rinnalla.

Teknisesti Otsamo on loistelas. Vuodet ovat hioneet Otsamon tyyliä. Kuten Pölykapseli- ja Haukotuksia-albumit todistavat, vuosikymmenen alkupuolella otsamo etsi tyyliään, kokeili kaikkea mieleenjuolahtavaa. Lisääntyneet työtälaisuudet ja sen mukana työllinen yksinkertaistuminen ovat vain hyväksi: kukin Otsamon ruutu on kuin

**Sariola
JOENSUUN SARJAKUVASEURA, 1999**

Mitä syntyy, kun varsin eritasoisia sarjakuvantekijöitä pakataan komeaan, nelivärikantiseen albumiin kierrättämään Kalevalaa? Anjoviskermakaku? No, ei onneksi, mutta varsin sekalainen kokooma perinteiseen sarjakuvaseuratyylisiin. Pauli Parkkisen kunnianhimoisesta sekatekniikasta Suvi Laanisen hyvään kuvatajuun, Juha Lehtisen tietokoneväritteisestä lastenkirjasta Antoon Kupiaisen nuorennaisenangstiin peräkyllillä, Hunt Emersonin professionaalista huumorista Petri Hiltusen professionaaliin Conan-barbariaan. Timo Ronkaisen asia-artikkeli Kalevalan sarjakuvatulkinnosta nousee albumin helmeksi, vaikka sen olisi pitänyt olla bonus - niin se kärsivällisyys ja asiaansa paneutuminen näkyy. Yllättävää kyllä, äskeinen lause ei suinkaan tarkoita, että albumi olisi huono - vaan sitä, että artikkeli oli poikkeuksellisen hyvä. Linja on linjattomuus, mutta yksittäiset tarinat ovat usein hyviä. Ihan hyvä.

Kivi Larmola

pieni työ itsessään. Pelkistetyt kaunis, mutta ilmaisuvoimainen.

En ihmettele, että Drawn & Quarterlyn väki ihastui Otsamoon nähdessään hänen töitään ensi kerran. Niissä on paljon samaa kuin kustantamon lippulaivojen Chester Brownin ja Sethin sarjakuvissa. Kuitenkin jälki on omalaatuista; ulkomaanelävistä vain Matt Maddenin tyyli muistuttaa Otsamoa. Ja ainakin Black Candy -albumissa Maddenin vasta hakee tyyliään: Otsamon varmuus puuttuu.

En osaa päättää, onko Pieni olento vuoden paras albumi. Tehkäämme kompromissi: julistakaamme se vuoden käännösalbumiksi!

Ville Hänninen

